

ของสำคัญหล่นหาย...

ครูแคท คัทลียา รัตนวงศ์

หน่วยวิชาภูมิปัญญาภาษาไทย ระดับชั้น ๒

เกือบ ๔ ปีที่ผ่านมา กับการย้ายกลับไปทำงานที่เชียงใหม่ ในโรงเรียนที่นโยบายและวิธีคิดต่างๆ ก็เรียกได้ว่าไม่แตกต่างจากเพลินพัฒนา การทำงานที่นั่นมีระบบระเบียบดีมาก ได้คิด ได้ทำ ได้สร้างอะไรใหม่ๆ ได้ปรับปรุงอะไรให้มันดีขึ้น ได้ปรับวิธีคิด วิธีทำงานของตัวเองหลายอย่าง โดยเฉพาะเรื่องเวลา วันเวลาผ่านไป ผ่านไป สุขภาพร่างกายแย่ลง ทั้งในแง่ของกายภาพและจิตภาพ แปลกใจ ที่เมื่อตรวจด้วยเครื่องมืออันทันสมัยก็ไม่พบความผิดปกติ จนคุณหมอต้งยกรงยอมแพ้ “เราหยุดกันดีกว่า ยอมกินยาไปเรื่อยๆ ซะดีกว่า”

กลับมานั่งทบทวนตัวเอง อะไร? ที่หายไป ... ในช่วงเวลานั้น ตอบตัวเองได้ไม่ชัดเจนสักครั้ง ถามว่ามีความสุขอยู่มั๊ย? ก็ตอบได้ว่า ก็ไม่ได้ทุกข์ร้อนอะไร เพื่อนร่วมงานน่ารัก

เด็กๆ สดใสตามวัย งานที่ทำราบรื่นขึ้นเรื่อยๆ ด้วยระบบงานที่ลงตัวขึ้น แต่มีอะไรบางอย่างที่หายไป แต่ก็ยังไม่รู้ว่ามันคืออะไร

เวลาว่างหลังเลิกงานที่แต่เดิมใช้ไปกับการวิ่งยาวๆ หมอให้วิ่งไปก่อน จนกว่าจะหายดี เวลาช่วงนั้นจึงอ่านหนังสือมากขึ้น ได้หนังสือนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เล่มหนึ่งมาจาก B2S เพราะสนใจที่คนเขียนไม่ใช่คนไทย แต่อ่านเขียนนิยายอิงประวัติศาสตร์ไทย นางเอกเป็นลูกครึ่งฝรั่งเศสกับอังกฤษที่มาอยู่เมืองไทยในสมัยรัชกาลที่ ๕ มีช่วงที่เธอสูญเสียลูกคนเล็ก เธอไม่มีกะจิตกะใจจะทำอะไรใดๆ ในโลก คุณหญิงที่เธอทำงานด้วยในวังก็ทำพิธีเรียกขวัญให้ แล้วเธอก็กลับมาเป็นปกติ ทั้งที่เธอก็ไม่ได้เชื่อเรื่องพวกนี้เหมือนฝรั่งทั่วๆ ไปนั่นแหละ พออ่านถึงตรงนี้ก็คิดกับตัวเองว่า ‘อาการคล้ายกับเราเลย ต้องใช้แนวๆ ขวัญเราคงหล่นหายไปแน่ๆ ทำยังไงดี ขวัญคืออะไร อยู่ไหน ใครจะช่วยเรียกให้เราได้ อยากหายจริงๆ จะทำยังไงดี’

เมื่อมาถึงเพลิน ทั้งที่ยังไม่รู้ **ขวัญ** ที่หายไปคืออะไร แต่แน่ๆ ละ มันน่าจะมีอยู่ มีอยู่ที่นี่ เช้าวันนั้น ใช้ดอกปีบ ดอกไม้ที่ชอบ ร้อยเป็นพวงมาลัย ไปไหว้ศาลพระภูมิในโรงเรียน ตามคำแนะนำของเจ้าของบ้านอบอุ่น (แปลกดีที่วันนั้น ดอกปีบหล่นลงมาเยอะ เพียงพอที่จะถักเป็นมาลัย ๑ พวง) แล้วบอกกับท่านพระภูมิที่เพลินพัฒนาว่า “หนูกลับมาแล้วนะคะ ช่วยดูแลให้หนูทำสิ่งดีๆ ได้สำเร็จด้วย”

งานแรกที่ได้รับคือ เข้าไปทำความรู้จักเด็กๆ ห้องที่จะสอน นั่นคือ ป.๓/๑ และ ป.๓/๓ งานง่าย เข้าไปดูเด็ก ครูแคทใช้เวลาไม่ถึง ๑๐

นาที ก็ได้เด็กมาเป็นพวกครึ่งค่อนห้องแล้ว แถมยังได้รับคำแนะนำดีๆ มาด้วยว่า “ถ้าคุณครูจะเป็นครูภาษาไทย คุณครูต้องมีนิทานสนุกๆ มาเล่าเด็กๆ ถึงจะฟัง ครูต้องสอนภาษาไทยด้วย วาดเป็นมัย มันยากมากเลยนะ” “ขอบคุณมากนะคะ ครูแคทก็คงต้องฝึกหนักมากๆ เลยละ ค่ะงานนี้ ครูแคทจะพยายาม” [บางที เราชอบไปขอคำปรึกษาเรื่องการสอนจากครูรุ่นพี่ผู้แก้ววิชา หารู้ไม่ว่า คำแนะนำดีๆ มีที่เด็กตัวน้อยๆ และมันน่าเชื่อถือแบบไม่ต้องรองงานวิจัยเสีย ด้วย พอถึงวันสอบสอน ห้องเรียนฟังไม่เป็นท่า เพราะไม่ทำตามคำแนะนำของเด็กน้อย]

งานแรกเรียกว่าง่ายมาก เข้าไปช่วยคุณครูประจำชั้นดูแลเด็กๆ ทำโครงการชิ้นใจได้ เรียนรู้ อันดับแรกก็วนรอบๆ ก่อน แม้ว่าพี่ๆ จะบอกว่าให้เข้าห้อง ๓ ก่อน ก็อยากเห็นภาพรวมงานของเด็กแต่ละห้อง รวมทั้งจังหวะ(นิสัย บุคลิก) ของเด็กๆ แต่ละห้องก่อนยังงี้ละ

ห้อง๑ เด็กๆ ส่วนใหญ่ มีพื้นที่ส่วนตัวค่อนข้างสูง สังเกตครูผู้แปลกหน้าอยู่ห่างๆ ยกเว้นเด็กที่คุณครูหลายท่านบอกให้สังเกตดีๆ นะ เอ่อ... ดีจริงๆ ด้วย เค้ามีความพิเศษของเค้าอยู่ เราเลยเป็นเพื่อนกันได้อย่างง่ายดาย ในขณะที่เพื่อนๆ ส่วนใหญ่ ก็ยังคงเป็นเพื่อนๆ ส่วนใหญ่ ที่มีใครก็ไม่รู้มานั่งดูเค้าอยู่ได้ เรายังเป็นขนมชั้นกันอยู่ ส่วนงานที่เด็กกำลัง่วนกันอยู่มีอะไรนะหะอ ครูแคทก็เข้าไปเสนอหน้า เข้าไปถามมาได้ความว่า “พวกเราระบายสี ประทัดกันอยู่ครับ” เด็ก ๑ ใน ๔ คน หันมาตอบแบบไม่ค่อยเต็มใจนัก เพราะใครก็ไม่รู้มา กวนเวลาทำงานนี่นะ รู้สึกรำคาญตัวเองนิดๆ เดินออกมาดีกว่า ไปดูห้อง ๒ บ้าง ห้องนี้ดูผ่านๆ จะวุ่นวายมาก หากครูไม่เจอ ก็เด็กเค้ายุ่งกับการซ่อมบหของเค้าเป็นกลุ่มๆ มานั่งนึก ตอนนี้ก็ยังไม่ออกว่า เอ... ครูอยู่ไหนนะ ตอนที่เด็กๆ ทำงานกันอยู่นั้น ห้อง ๑ ก็เหมือนกัน ห้อง ๓ ก็ซ่อมกันเป็นกลุ่มๆ แบบเดียวกันเลย มีครูต้นนั่งกับพื้น เด็กๆ นั่งคุยกับ

ครูต้นซุ่มบพ(มั้ง) แล้วก็เด็กอีกกลุ่มซุ่มบพกัน วนไปวันมา (ไม่มีครู) เอาละ ครูแคทก็แจ่มเลย ขอชมการแสดงหน่อยได้มั๊ยคะ ก็ครูเค้าไม่อยู่ เราช่วยเลยละกัน เด็กๆ ก็ชวนคุย เป็นใครมาจากไหน มาทำไม คุยกันสักพักก็เลยจะยั้งจะยอขอให้แสดงให้ดู อ้อแง่ง เด็กๆ จึงยอมนำเสนอให้ดูตั้งแต่ต้นจนจบ แต่พอชวนให้ซุ่มอีกหลายๆ รอบก็บอกว่า เบื่อแล้ว จำได้หมดแล้ว ทีนี้กลายเป็นครูแคทโดยรู้มชะเอง ถูกสัมภาษณ์โดยนักข่าวชั้น ๓ สนุกสนานกันไปทั้งครูทั้งเด็ก ส่วนห้อง ๔ ห้องนี้คุณครูอยากนำเสนอนิทรรศการผลงานเด็กมาก ส่งมัคคุเทศก์ตัวน้อยมาบรรยาย พอบรรยายจบ ครูแคทก็ถามสิคะ “ทำไมมันถึงชื่ออับเฉาหรือคะ ชื่อเศร้ามากเลย” ปุณณ์ตอบครูแคทว่า “ผมก็ไม่ทราบครับ แต่ในสมัยรัชการที่ ๓ มีการค้าขายกับเมืองจีนอับเฉาเหล่านี้ใส่มาใต้ท้องเรือเพื่อให้มันหนักๆ ครับ ผมว่า ใต้ท้องเรือมันคงมีดๆ อับๆ เลยเรียกว่าอับเฉาครับ” คำตอบจะผิดจะถูกไม่รู้ละคะ แต่ครูแคทชอบคำตอบและข้อสังเกตนี้มากมาย เป็นปลื้ม ถามคำถามต่ออีกเป็นชุด เค้าอธิบายเรื่องที่เค้าไปภาคสนามมาได้เป็นอย่างดี ซึ่งไม่แปลก เพราะเค้าคงได้ยืนมันซ้ำแล้วซ้ำเล่า แต่การจะตอบคำถามประหลาดๆ แบบคนไม่เคยไปแบบครูแคทได้ย่อมไม่ธรรมดา แอบชื่นใจแทนครู ครูเค้าแอบมาถามทีหลังว่า คุยกันตั้งนาน คุ้ยรู้เรื่องหรือพี่ “เฮ้ย สนุก ตอบได้จริงจัง”

สรุปภาพยืดยาวได้เพียงสั้นๆ ว่า เด็กๆ ตั้งอกตั้งใจทำงานดีมาก เข้าใจเรื่องของตัวเองทำนั่งหลักตานึกถึงบทบาทของครูแต่ละห้องไม่ค่อยเห็น จำได้แต่ตอนที่ให้นักเรียนรวมกลุ่มทั้งหมด แล้วสรุปการทำงานของวันนี้ และสิ่งที่อยากปรับปรุง อยากชื่นชมใคร ใครทำอะไรดี แล้วก็กลับบ้าน

จึงเกิดความสงสัยว่า สิ่งที่เกิดขึ้นก่อนหน้าก็คืออะไร??? แล้วคำตอบก็มาในตอนบ่ายวันศุกร์ สงสัยพระภูมิท่านรู้ว่ามีคำถาม เลยจัดคำตอบมาให้ได้เวลาพอเหมาะพอดี

บ่ายวันนี้เองมีการจัดเวทีเฉลยข้อสงสัยของครูแคท โดยบอกครูแคทว่าให้ไปประชุมพอทุกคนพร้อม ครูส้มเปิดVDO ที่เปิดให้ผู้ปกครองชมก่อนที่จะชมงานขึ้นใจ คล้ายเป็นการบอกที่มาของงาน ซึ่งจะเห็นว่า งานนี้เกิดขึ้นได้ มันมีที่มาตั้งแต่ภาคสนามที่เด็กๆ ไปวัดสุวรรณาราม ครูส้มเล่าว่า เหตุที่อยากให้เด็กๆ ไปวัดเพราะว่า เด็กๆ รุ่นนี้ได้เรียนลายไทยมาตั้งแต่ชั้น ๑ แล้ว และยังไม่เคยได้เห็นของจริงเลย ที่ดงงามไปกว่านั้นคือ ครูส้มเพิ่งกลับจากปฏิบัติธรรม นั่งฟังที่มาก็ไปแล้วก็ขลุ่ย เหตุปัจจัยมาประชุมพร้อมกันอย่างอัศจรรย์ ภาพห้องเรียนหลังจากนั้น งานเด็กๆ ที่เกิดขึ้นก่อนที่จะไปวัดก็ถูกนำขึ้นมาอวดสวยตาครูแคท (เอามาดูกันเอง) วันนั้นครูแคททำหน้าที่บันทึกสิ่งที่เกิดขึ้น แต่ทำหน้าที่ได้ไม่ดีเลย เพราะมัวแต่ตื่นเต้นกับคำตอบที่อยู่ตรงหน้า กระบวนการที่จัดวางเป็นขั้นเป็นตอนอย่างละเอียดและสวยงาม(เหมือนลายไทย)ใครจะไปห้ามใจไหว พอครูส้มพูดจบ คุณครูคนอื่นๆ ก็เล่าถึงที่มาที่ไปของงานในห้องของตัวเองที่มันเริ่มมาจากเด็กๆ และถูกดำเนินการโดยเด็กๆ และสุดท้ายที่ครูแคทมาเห็นตอนนั้น ภาพทั้งหมดต่อกันเป็น จิ๊กซอภาพใหญ่ จะใช้คำว่าอะไรดีถึงจะบรรยายปรากฏการณ์ ๔ วันที่ได้เห็นให้ชัดๆ ได้ ถ้าเปรียบเทียบก็น่าจะเหมือนกับการได้ค่อยๆ ละเลียดกินไอศกรีมรสโปรด...มันมีความสุข

“มันมีความสุข” หลายเดือนมาแล้วที่ไม่ได้พูด ไม่ได้เขียนคำนี้เลย เพราะไม่รู้สึกละถามว่าทุกข์หรือเปล่า มันก็ไม่ใช่ แต่มันไม่อึมอึม รู้สึกเหมือนหิว รู้สึกเหมือนขาดอะไรบางอย่างไป เหมือนที่เขียนไว้แต่ต้นว่า “ขวัญหาย” แต่ก็ยังไม่รู้ว่าขวัญคืออะไร และหายไปไหน... รู้แต่ว่า...มาหาที่นี้...จะเจอ “ขวัญ”

ถามว่า แล้วที่เก่าเราไม่ได้เห็นการเรียนรู้ของเด็กแบบนี้หรือ? เปล่าเลย เห็น
เหมือนกัน... แล้วอะไรที่ต่างออกไป?... เก็บเอาไว้ในใจให้ได้ใครครวญอีกที...

